

Datum: 2026-05-20
Ärendenummer: SLK-2026-00337

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: u.s.remissvar@regeringskansliet.se
Diarienummer: U2025/02279

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet - En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

De förslag som utredningen lämnar syftar till att stärka förutsättningarna för en likvärdig elevhälsa. Göteborgs Stad menar att frågan är mycket angelägen. Barn och unga har rätt till hälsa och utbildning, och där har elevhälsan en viktig roll. Intentionerna i förslagen är positiva och kan delvis bidra till att öka tydligheten i elevhälsans uppdrag. Göteborgs Stads samlade bedömning av betänkandets förslag är dock att de innebär en förskjutning i synen på elevhälsans uppdrag mot individnivån och fler vårdinsatser. Det medför en risk för att gränsdragningen till regionens ansvar för primärvård blir otydlig och att elevhälsan blir en parallell första linjens vårdnivå. Det är inte ändamålsenligt med en sådan utveckling, och går emot utredningens målsättning att tydliggöra elevhälsans syfte och uppdrag för såväl huvudmän som elever och vårdnadshavare.

Göteborgs Stad tillstyrker utredningens förslag om förtydligande av elevhälsans syfte och uppdrag. Förslaget bedöms bidra till en ökad likvärdighet. Dock finns det en risk för att ett större fokus på individnivån sker på bekostnad av främjande och förebyggande insatser på grupp- och skolnivå. En sådan utveckling är olycklig. Elevhälsans uppdrag bör även fortsättningsvis ha fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser. För en ökad likvärdighet är det vidare positivt med föreskrifter på området, liksom kunskapsstöd kring egenvård.

Göteborgs Stad avstyrker förslaget om krav på legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer i elevhälsan. Med en sådan utbildning ökar risken för att rollen skiftar från det främjande och förebyggande till mer vårdande och behandlande. Det är inte heller tydligt varför det behövs ytterligare en vårdnivå med journalföring inom elevhälsan. Därutöver bedöms inte utbildningen till hälso- och sjukvårdskurator tillgodose behovet av skolrelaterad kompetens. Idag finns dessutom brist på denna yrkeskategori. Att samtliga kuratorer i elevhälsan ska vara legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer den 30 juni 2033 kommer vara en stor utmaning. Det kan dock vara positivt med andra förtydliganden kring vilken utbildning och kompetens som krävs för kuratorer inom elevhälsan.

En tillräcklig tillgång till elevhälsans professioner är en viktig förutsättning för elevhälsan. Frågan är dock svår, när det redan idag råder brist på flera av elevhälsans professioner. De förslag som lämnas av utredningen bedöms inte hantera den problematiken. Förslaget om bemanningsplaner är, liksom utbildningsförvaltningen framhåller, svårt att värdera eftersom förslaget kommer konkretiseras först när det finns föreskrifter på området. Vidare är nyttan tveksam, och behöver vägas mot den administration som förslaget innebär för landets rektorer.

Likaså ställer sig Göteborgs Stad tveksam till att detaljreglera i lag med vilken frekvens som elevhälsans professioner ska finnas tillgängliga i skolans lokaler. Dels riskerar en sådan reglering att bli en norm snarare än ett golv. Dels bedöms regleringen inte ta hänsyn till de varierande behoven över året. Vidare tar förslaget inte hänsyn till olika behov i förhållande till bland annat skolenhetens storlek. Det är inte heller tillräckligt tydligt hur kravet påverkar resursåtgången eller hur finansieringen ska ske.

Göteborgs Stad avstyrker att tidsfrister ska införas i elevhälsan. Förslaget bedöms inte vara en ändamålsenlig åtgärd för att eleverna ska få tillgång till elevhälsans professioner, utan kan snarare fördröja bedömningar och insatser från hälso- och sjukvården. Tidsfristerna innebär också att tonvikten i elevhälsan förskjuts mot vård och behandling av det slag som tillhandahålls inom hälso- och sjukvården.

Göteborgs Stad tillstyrker att huvudmannen ska informera om elevhälsans uppdrag och bemanning. Sådan information behöver dock ske på olika sätt. Göteborgs Stad ställer sig också positiv till att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att anordna elevhälsa för elever i kommunal vuxenutbildning.

Det är positivt att utredningen lämnar förslag som innebär att hälsobesöken och hälsosamtalen i elevhälsan utökas, liksom att Socialstyrelsen ska ta fram föreskrifter på området. Dock är det tveksamt om vårdnadshavare ska närvara vid hälsosamtalen i årskurs åtta, liksom att vårdnadshavare till elever i den anpassade grundskolan i regel bör kallas till det större hälsobesöket. Elevernas behov av integritet behöver vägas in i större utsträckning. Frågan kan till exempel avgöras genom individuella bedömningar i det enskilda fallet. Vidare kan det konstateras att tillkommande hälsobesök och hälsosamtal kommer vara resurskrävande. Resursåtgången för hälsobesöket i årskurs 1 behöver till exempel sättas i relation till att det kommer ligga nära i tid till barnhälsovårdens sista besök när nuvarande förskoleklass blir årskurs 1 år 2028. För att genomföra förslaget behöver resurser behöva skjutas till för att det inte ska ske på bekostnad av det främjande och förebyggande arbetet. Det finns vidare en risk för att den föreslagna lydelsen i skollagen förbiser elever som genomför programbyten samt elever med ettåriga studieplaner inom introduktionsprogrammen.

Göteborgs Stad tillstyrker att elever ska ges möjlighet att besvara en nationell hälsoenkät inför hälsobesöket. Det är dock viktigt att olika målgrupper, bland annat elever inom anpassad grund- och gymnasieskola, inkluderas i framtagandet så att enkäten är tillgänglig och relevant.

Göteborgs Stad menar att förslaget om att elevhälsan ska erbjuda elever hälso- och sjukvårdsinsatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov är svårbedömt. Till viss del ges redan idag sådana insatser, men det är inte tillräckligt tydligt vilka behov utredningen avser ska omhändertas framåt. Elevhälsan ska inte ha ett behandlande uppdrag. Det finns också en risk med förslaget att elevhälsan får ta över uppgifter från andra vårdgivare.

Göteborgs Stad tillstyrker att det ska finnas en samordnande funktion i elevhälsan. Det är dock oklart hur förslaget ska finansieras. Vidare tillstyrks förslaget om samverkansöverenskommelser med regionen. Det kan ge ett förtydligande för både skolhuvudmän och regionens hälso- och sjukvård.

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget om elevhälsans del i skolans kvalitetsarbete och delar utredningens bedömning att nuvarande huvudmannaskap och ledning är ändamålsenligt. Det är positivt att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram stödmaterial på området. Vidare instämmer Göteborgs Stad i att det är viktigt att rektorer har tillräckliga kunskaper för att leda elevhälsans medicinska insatser, liksom att elevhälsan bör följas upp och utvärderas nationellt.

Göteborgs Stad delar, utöver vad som sagts ovan, utredningens bedömning att de förslag som lämnas kommer innebära nya åtaganden och kostnader för kommunerna. Göteborgs Stad förutsätter att finansieringsprincipen tillämpas vid ett eventuellt genomförande och att finansieringen är långsiktig och förutsägbar.

I den fortsatta beredningen behöver förslagen i detta betänkande analyseras i förhållande till andra pågående utredningar och reformförslag på området, till exempel de förslag som lämnas i betänkandet Rektor i fokus (SOU 2026:4). Bland annat finns en risk att de förslag som lämnas i det betänkandet får som konsekvens att det blir fler och mindre skolenheter, vilket skulle försvåra implementeringen av förslagen i detta betänkande.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Martin Wannholt (D) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan.

Pär Gustafsson (L) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från L, M och KD den 13 maj 2026 (bilaga A).

Vid omröstning röstade Daniel Bernmar (V), Blerta Hoti Singh (S), Martin Wannholt (D), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Johannes Hulter (S) och ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Martin Wannholts yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Jörgen Fogelklou (SD), Pär Gustafsson (L) och Dan-Ove Marcelind (KD) röstade för bifall till Pär Gustafssons och Jörgen Fogelklous yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med åtta röster mot fem att bifalla Martin Wannholts yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 13 maj 2026 (bilaga B).

Representanterna från S, V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 maj 2026 (bilaga C).

Göteborg den 20 maj 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Bilaga A

Yrkande (L), (M) och (KD)

Yrkande angående Remiss från Utbildningsdepartementet – En förbättrad elevhälsa

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Kommunen tillstyrker utredningens förslag men vill särskilt framhålla att de hälsobesök som elever kallas till i årskurs 8 ej ska genomföras tillsammans med vårdnadshavare.

Yrkandet

Kommunen tillstyrker utredningens förslag men vill särskilt framhålla att hälsobesök i årskurs 8 inte bör genomföras tillsammans med vårdnadshavare som huvudregel. I denna ålder är behovet av integritet och möjlighet till förtroliga samtal särskilt viktigt. Elevens möjlighet att öppet tala om exempelvis psykisk ohälsa, relationer, sexualitet, utsatthet, våld i hemmet eller hedersrelaterad problematik kan begränsas om vårdnadshavare närvarar. Det riskerar att försvåra elevhälsans arbete med att tidigt upptäcka och ge stöd vid ohälsa, kontroll och utsatthet.

Bilaga B

Yttrande (SD)

Yttrande angående Remiss från Utbildningsdepartementet – En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

Yttrandet

Vi välkomnar ambitionen att skapa en mer likvärdig tillgång till stöd för barn och unga i hela landet. Den ökande psykiska ohälsan bland elever är en av vår tids mest angelägna samhällsutmaningar. Skolan har en central roll i att tidigt upptäcka problem, ge stöd och skapa förutsättningar för att varje elev ska kunna utvecklas, må bra och nå kunskapsmålen.

Vi vill särskilt betona betydelsen av att skolkuratorer och övriga elevhälsoprofessioner finns tillgängliga på alla skolenheter. Skolkuratoren har en viktig roll i att tidigt upptäcka psykisk ohälsa, utsatthet och social problematik. Lättillgängliga kontakter med elevhälsan ökar möjligheten att fånga upp barn och unga som annars riskerar att inte få stöd i tid.

Elevhälsans kärnuppdrag ska vara hälsofrämjande och förebyggande, den får inte utvecklas till en parallell vårdnivå med uppgifter som i första hand hör hemma inom regionens hälso- och sjukvård. Skolans uppgift är att ge elever trygghet, struktur och tidiga stödinsatser, medan diagnostik och behandling även fortsättningsvis ska vara ett ansvar för den ordinarie vården. I detta avseende delar vi i huvudsak den bedömning som redovisas i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Vi vill också understryka sambandet mellan trygghet, studiero och psykisk hälsa. En skolmiljö präglad av ordning, tydliga förväntningar och respekt för lärare och medelever är en grundläggande skyddsfaktor. **Arbetet mot mobbning, hot, våld, droger och rekrytering till kriminalitet ska därför vara en integrerad del av skolans förebyggande arbete.**

Det är också avgörande att elevhälsan har kunskap och beredskap att upptäcka barn och unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck. Skolan är ofta den enda plats där dessa elever kan uppmärksammas och erbjudas skydd och stöd. **Ett tydligt hedersperspektiv bör därför genomsyra elevhälsans arbete. Utredningen lyfter själv fram denna grupp som särskilt sårbar.**

Föräldrar har ett grundläggande ansvar för sina barns uppväxt och välmående. **Samtidigt måste barnets rätt till integritet, självbestämmande och skydd alltid väga tyngst, särskilt vid misstanke om våld i hemmet eller hedersrelaterad kontroll.**

Kommunerna ska ges långsiktiga och förutsägbara ekonomiska förutsättningar för att stärka elevhälsan utan att resurser tas från skolans övriga kärnverksamhet.

Bilaga C

Yttrande (S), (V) och (MP)

Yttrande angående – Remiss från Utbildningsdepartementet - En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

Vi delar stadsledningskontorets bedömning av betänkandets förslag. Det vi ser som mest problematiskt rör hur elevhälsans syfte och uppdrag ska förtydligas. SLK tillstyrker men varnar samtidigt för att förslagen innebär en förskjutning av elevhälsans uppdrag från det främjande och förebyggande arbetet mot individnivå och vårdinsatser.

Liksom stadsledningskontoret ser vi en risk för att gränsdragningen mot regionens ansvar för primärvård blir otydlig och att elevhälsan utvecklas till en parallell första linjens vårdnivå.

Skolan befinner sig under ett högt tryck av resurskrävande reformer från regeringen och att därtill tvingas ta över ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser vore mycket negativt för grundskolans möjligheter att fokusera på kunskapsuppdraget. Vi skulle däremot välkomna en utvecklad samverkan med regionen i syfte att öka tillgängligheten till hälso- och sjukvårdsinsatser i grundskolan, inte minst avseende neuropsykiatri och psykisk hälsa.